

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Центр заочної дистанційної та вечірньої форм навчання

Кафедра журналістики та філології

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ В.О. Садівничий

_____ 2023р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 061 Журналістика

освітньо-професійної програми Журналістика

на тему:

Війна і тварини: добірка журналістських матеріалів

War and animals: a collection of journalistic materials

Здобувачки групи ЖТз-91с Фролової Олександри Сергіївни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Фролова Олександра Сергіївна

Керівник: Гаврилук Інна Леонідівна, доцент кафедри журналістики та філології

Суми 2023

Фролова О. С. Війна і тварини: добірка журналістських матеріалів [Текст] : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня «бакалавр»; спец. 061 – журналістика / О. С. Фролова ; наук. Керівник І.Л.Гаврилюк. Суми : СумДУ, 2023. 29с.

Робота присвячена висвітленню питання проблем тварин під час війни. Створено серію матеріалів, метою яких є донесення до цільової аудиторії всього болю та щоденних страждань, які відчувають тварини від війни, як саме вона вплинула на них.

Бакалаврська робота викладена на 26 сторінках: містить вступ, пояснювальну записку, два розділи (перший з яких розділено на три підрозділи, другий – на чотири), список використаних джерел, авторський доробок та висновки.

Ключові слова: тварини, війна, медіа, інформаційний продукт .

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
I. Пояснювальна записка.....	5
1. Обґрунтування інформаційного продукту.....	5
1.1. Опис практичної проблеми, що розв’язується у кваліфікаційній роботі	5
1.2. Аналіз матеріалів конкурентів.....	6
1.3. Обґрунтування методики та обраної концепції, на яких ґрунтує ться робота.....	8
2. Специфіка виконаної роботи	10
2.1. Авторська ідея	10
2.2. Інформаційний привід та цільова аудиторія.....	10
2.3. Прогнозовані результати втілення матеріалів	12
2.4. Аналіз власних матеріалів	12
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	16
III. АВТОРСЬКИЙ ДОРОБОК	18
ВИСНОВКИ	26

ВСТУП

Для бакалаврської роботи була обрана тема «Війна і тварини». Вибір обґрунтований її актуальністю, адже питання тварин завжди було болючою темою в нашому середовищі, враховуючи їхню безпорадність. Тварини – особливо безпритульні – завжди потребували уваги та догляду. Але після останніх подій, коли люди почали залишати своїх улюбленців, залишаючи власні домівки, кількість безпритульних зросла в рази. Звичайно, є люди, які залюбки допомагають притулкам або безпритульним тваринам, але кількість таких притулків недостатня для того, аби хоч половина тварин відчувала себе в безпеці та не мала проблем із харчуванням.

Тварини під час війни, яку розв'язала росія проти України, постраждали не менше ніж люди, а подекуди й більше, оскільки їм не було куди евакуюватися, бігти в бомбосховища. На жаль, медіа недостатньо висвітлюють цю тему, хоча вона є вкрай **актуальною**.

Мета бакалаврської роботи полягає у створенні інформаційного доробку, в якому висвітлені проблеми, які спіткали та будуть спіткати тварин під час бойових дій.

Реалізація мети вимагає виконання таких *завдань*:

1. Обґрунтувати, що необхідність створення інформаційного доробку на вищезазначену тематику.
2. Описати методику та етапи створення журналістських матеріалів.
3. Створити інформаційні матеріали на тему «Війна і тварини».
4. Зробити аналіз власного доробку.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з таких частин: вступ, основна частина, яка поділяється на два підрозділи, список використаних джерел, авторський доробок та висновок.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Обґрунтування інформаційного продукту

1.1. Опис практичної проблеми, що розв'язується у кваліфікаційній роботі

Кваліфікаційна робота присвячена проблемі, яка була та буде актуальною весь час – висвітлення життя тварин, які страждають через війну в Україні, яку розпочала росія.

Питання безпритульних тварин завжди було складною темою, але, враховуючи останні події, їхня кількість зросла в рази, адже навіть господарі почали залишати домашніх улюбленців, покидаючи країну. Тому, враховуючи останні події, вони щодня стикаються з численними викликами та подіями:

- тварини, що залишилися покинутими в селах, блукають без догляду, вони не можуть знайти собі домівку чи місце, в якому могли б почувати себе безпечно, тому є безліч випадків, коли бідолашні просто підривалися на міні;
- раніше, коли наше населення не починало так масово покидати країну, тваринам було простіше знайти собі їжу, адже багато хто підгодував безпритульних. На сьогодні звірі мають самі здобувати собі харчі, через що починається гра на виживання, адже сильнішим набагато простіше це зробити, аніж маленьким та безпомічним, тому велика кількість тварин гине від голоду;
- велика кількість тварин залишилися без господарів, бо не кожен мав змогу брати свого улюбленця разом з собою за кордон, тому вони мали навчитися самотійному життю, яке було під силу не кожному, були випадки

в яких сусіди приходили годувати залишених на самоті тварин або хтось забирав до себе бідолашних, але так пощастило не кожному й не кожен зміг пережити такі умови та події;

- також неможливо не згадати, жорсткі знущання з тварин, які справили жах на кожного. Не варто забувати, що звірі мають значно менше сили ніж людина і їм набагато складніше давати відсіч кривднику, все, що залишається бідолашним, – це терпіти та сподіватися на краще.

Тож вищезазначену проблему варто порушувати в медіа частіше, щоб люди розуміли, що тварини потребують допомоги.

1.2. Аналіз матеріалів конкурентів

На сьогодні висвітлення теми, що присвячена висвітленню становища тварин під війни, є дуже актуальне не лише в українських медіа, а й закордонних. Матеріали мають різне подання інформації, специфіку; вони різні за жанром, стилем, характером й посиланням.

Аналіз матеріалів, в яких порушена розглядувана нами тематика, показав, що здебільшого вони належать до інформаційних жанрів, здебільшого заміток.

До цієї категорії матеріалів на тему «Тварини та війна» належать, наприклад, такі:

- «Від переляку померли чотири собаки»: як живе притулок для тварин у прифронтовому Краматорську (*інтернет-видання Заборона*) – <https://zaborona.com/yak-zhyve-prytulok-dlya-tvaryn-u-pryfrontovomu-kramatorsku-reportazh-zaborony/>
- «Які психологічні проблеми під час війни виникають у домашніх тварин та як це лікувати» (*видання «Вільне радіо»*) –

<https://freeradio.com.ua/iaki-psykholohichni-problemy-pid-chas-viiny-vynykaiut-u-domashnikh-tvaryn-ta-iak-tse-likuvaty/>

• «Все, що треба знати про допомогу тваринам під час війни»
(інтернет-видання *Vogue*)

<https://vogue.ua/article/culture/lifestyle/vse-shcho-potribno-znati-pro-dopomogu-tvarinam-pid-chas-viyni-47867.html>

Матеріал «Все, що треба знати про допомогу тваринам під час війни» вчить, як правильно потрібно поводити себе з улюбленцями під час війни. Також у ньому розглядаються такі теми, як:

- евакуація тварин та ветеринарна допомога;
- як правильно збирати тривожну валізу для свого улюбленця;
- які документи потрібно мати при перетині кордону з твариною;
- як правильно поводити себе з твариною в укритті;
- як бути корисним, якщо не маєш тварини.

Матеріал ««Від переляку померли чотири собаки»: як живе притулок для тварин у прифронтовому Краматорську» розділений на чотири підпункти, який кожен має свою історію:

- «Друг» без адреси;
- Обмежені можливості;
- Собака на війні;
- Тваринам потрібен дім.

Матеріал був написаний на основі взятого інтерв'ю в очільниці благодійного фонду «Друг» у Краматорську. У ньому розповідається про нелегку долю тварин, які потрапили до цього закладу. Кожна тварина має свою історію, яка, на жаль, не отримала щасливого фіналу, пощастило лише одному песику, господар якого повернувся за своїм улюбленцем.

Фонд «Друг» був зареєстрований у 2016 році та до сьогоднішнього дня на перетримці вони мають 58 собак, близько 70 котів, а ще щури, шиншили й

різні маленькі тварини. Проте в самому притулку проживають лише собаки, адже умов для утримання інших тварин вони, на жаль, не мають, тому тимчасово улюбленці живуть вдома у волонтерів та небайдужих містян.

У матеріалі «Які психологічні проблеми під час війни виникають у домашніх тварин та як це лікувати» порушуються такі теми, як:

- як виявити психічний розлад у домашньої тварини;
- які проблеми можуть виникнути від стресу у домашніх тварин;
- що зробити, щоб тварина не злякалася вибуху або сирени;
- як допомогти домашній тварині, якщо ви не евакуюєтесь;
- що робити, якщо під час обстрілу тварина сховалась і не виходить;
- що робити, якщо у тварини стрес;
- реабілітація тварин від стресу: коли почати, як відбувається.

Аналіз матеріалів конкурентів дав мені можливість більш детально вивчити цю тему й зрозуміти, які саме питання порушуються під час написання матеріалів, у яких жанрах вони створюються та на яких платформах публікується інформація. Зазвичай автори схиляються до написання інформаційних матеріалів. у них розповідається про те, як правильно себе поводити зі своїм улюбленцем у стресовій ситуації, як надавати першу допомогу при стресі та, взагалі, як розуміти поведінку тварини.

1.3. Обґрунтування методики та обраної концепції, на яких ґрунтується робота

Аналітична стаття має виглядати як невелике дослідження, у якому містяться інформаційні матеріали та факти з окресленого питання, експертний аналіз і висновки, зроблені на цій базі. Такий матеріал має

ґрунтуватися на репрезентативних фактах та правдивих даних. Для покращення інформативності необхідно:

- Проаналізувати декілька перевірених першоджерел.
- Знайти та дослідити експертні матеріали зі статистичними даними.
- Обробити та узагальнити їх.
- Зробити висновки, внести пропозиції, викласти власну точку зору на наведені факти чи обставини.

Під творчим опрацюванням джерел інформації розуміється систематизація теоретичного матеріалу, безпосередній критичний аналіз фактів і гіпотез. На підставі яких робляться власні висновки, пропонуються варіанти розв'язання проблеми або даються рекомендації, прогнози, оцінки. Якщо використовується закордонний досвід, розглядаємо його крізь призму вітчизняних реалій [3].

2. Специфіка виконаної роботи

2.1. Авторська ідея

Авторська ідея циклу «Війна і тварини» полягає в тому, щоб висвітлити проблеми, з яким стикаються чотирилапі, їхні господарі, волонтери й просто небайдужі громадяни кожного дня в умовах війни. Якщо враховувати те, що тваринам і раніше було складно виживати, то наразі їм стало ще гірше. Майже всі притулки переповнені тваринами, велика кількість залишилася без своїх господарів. Часто тваринам банально не вистачає їжі навіть у притулках, оскільки суспільство немає достатньо коштів, щоб донантити на цю сферу.

У матеріалах я хотіла висвітлити, як саме проходить життя тварин з моменту вторгнення росії на територію України. Було створено три матеріали, у яких будуть розповідається не лише про домашніх улюбленців які залишилися без домівки, а й втрати тварин у сільському господарстві, вплив зовнішнього середовища, яке було знищене окупантами, на втрату джерел харчування та зміни в поведінці тварин.

Підхід до написання матеріалів передбачав поглиблене вивчення порушеної проблеми, щоб читачеві було не тільки цікаво читати матеріал, а й для того, аби він дав змогу зробити висновки для себе і, можливо, змінити своє бачення щодо значення тварин у нашому житті.

2.2. Інформаційний привід та цільова аудиторія

Інформаційним приводом для написання матеріалів на тему «Війна і тварини» став початок повномасштабного вторгнення росії на територію

України, через що мільйони тварин залишилися без домівок та своїх господарів, наражаючись на небезпеку кожного дня.

Метою матеріалів є донесення до цільової аудиторії всього болю та щоденних страждань, які відчують тварини від війни.

Існує маса методів визначення цільової аудиторії. Але я вирішила використати сегментацію за методом 5W. Особливість цього прийому полягає в детальній відповіді на кілька запитань: what, where, who, when, why.

1. What? (Що?): Що саме читачу буде цікаво?
2. Who? (Хто?): Яка моя цільова аудиторія? (Її основні характеристики – стать, вік, соціальний статус, захоплення і таке інше).
3. When? (Коли?): Коли аудиторія захоче споживати запропонований матеріал?
4. Where? (Де): За допомогою якого каналу буде відбуватися комунікація?
5. Why? (Чому): Чому аудиторія має читати саме цей матеріал [6]?

Отже, цільова аудиторія мого інформаційного доробку така:

- Люди, які перебувають на території України та зацікавлені в будь-якій допомозі тваринам, зазвичай, це українці, в яких є домашні улюбленці;
- Люди, які перебувають за кордоном та не можуть спокійно дивитися на страждання тварин;
- Господарі, які покинули своїх улюбленців, виїжджаючи за кордон, адже хочеться, щоб вони знали, як це відгукнулося на долі тих, кого вони покинули;
- Волонтери, які зацікавлені в допомозі тваринам та додаткових внесків від небайдужих.

2.3. Прогнозовані результати втілення матеріалів

Мета написання матеріалів – висвітлення викликів і труднощів, з якими стискаються тварини кожного дня. Ці матеріали спрямовані на підвищення обізнаності про їхнє становище та захист їхнього життя.

Конкретні цілі, яких я, як автор, планую досягти:

- Інформування громадськості: матеріали можуть надати актуальну інформацію про виклики, з якими стикаються тварини кожного дня з моменту війни. Зокрема, питання, пов'язані з проблемою харчування, відсутністю місця для проживання, некоректним ставленням господарів до своїх улюбленців, реакція тварин на сирени та вибухи, втрати, яких зазнало сільське господарство.
- Розширення можливостей тварин: матеріали можуть охопити велику кількість аудиторії та зацікавити чимало людей, які матимуть ініціативу покращити життя тварин, тобто матимуть змогу допомогти їм з харчуванням або знайти притулок хоча б для невеликої кількості. Я впевнена, що це дуже допоможе не лише тваринам, а й волонтерам, які докладають чимало зусиль для їхнього порятунку.
- Виховання емпатії та солідарності: матеріали можуть сприяти співпереживанню та солідарності серед читачів, а також спонукати їх діяти.

2.4. Аналіз власних матеріалів

Бакалаврська робота складається з трьох матеріалів, один із яких має аналітичний зміст. Матеріали мають одну тематику – життя тварин під час війни. У матеріалах досліджується вплив війни на стан та поведінку домашніх улюбленців, згадується про втрати, які спіткали сільське господарство.

Представлені матеріали:

- «Як змінювалося життя тварин під час війни»;
- «Як знищене середовище впливає на тварин»;
- «Не кожен улюбленець мав змогу залишитися із господарем».

Перший матеріал

«Як змінювалося життя тварин під час війни»

У матеріалі розповідається про вплив війни на життя тварин. Як саме ця війна змінює їхню поведінку та змушує шукати нові джерела їжі та пристосовуватися до зруйнованих екосистем.

Також важко було не згадати про втрати, які спіткали сільське господарство. За словами директора Департаменту розвитку сільського господарства Олени Дадус, відомо про втрати понад 6 тисяч корів, близько 100 тисяч свиней та понад 4,5 мільйона фермерських птахів.

Організації, які спеціалізуються на тваринах-компаньйонах, відзначають, що в тилкових областях кількість котів і собак у притулках збільшилася в середньому на 20–30%, у прифронтових регіонах — на 60%, а в притулках поблизу самої фронтової лінії навіть на 100%.

Окрім цього, у матеріалі згадується про людей, які, рятуючись від російських бомб, не забували про своїх домашніх улюбленців та, залишаючи свої речі, брали тварин на руки і йшли до евакуаційного потягу.

Також мою увагу привернула поведінка тварин під час вибухів та звуків сирени, на жаль, не кожен мав нормальну реакцію на гучні звуки. Наприклад, в одному з притулків тварин в Київській області, коли розпочалось бомбардування, гучні вибухи спричинили великий стрес серед них. Вони бігали по своїх клітках, намагаючись втекти від шуму. Левиця травмувала ногу і не могла стояти на ній. Косуля настільки налякалась, що вдарилась об стіну і вбила себе, звернувши шию. Багато собак померли не від

спраги або голоду, а через страх, який зробив їх несоціальними та наляканими.

Загалом матеріал можна розділити на дві частини:

- втрати, які зазнало сільське господарство;
- поведінка та стан тварин під час бойових дій.

Отже, матеріал розповідає про труднощі, які переживають тварини під час війни, як саме це впливає на їхню поведінку та чи кожен має змогу контролювати себе і не піддаватися паніці.

Технічний аналіз:

- 2774 символи;
- 2370 без пробілів;
- 456 слів.

Матеріал другий

«Як знищене середовище впливає на тварин»

Цей матеріал досліджує вплив війни на життя тварин. Публікація зосереджується на темі знищення навколишнього середовища, втраті джерел харчування, зміні поведінки звірів та їх використання у військових діях. Найчастіше це бувають собаки, яких навчають розмінювати міни та знаходити поранених солдатів.

Розуміння екологічних змін має важливе значення для охорони природи й збереження біорізноманіття навіть у військових конфліктах.

За 12 місяців війни було зруйновано та пошкоджено близько 200 сільськогосподарських підприємств. Найбільше постраждали фермерські тварини в Донецькій, Луганській, Київській, Сумській, Чернігівській, Запорізькій, Харківській, Херсонській та Миколаївській областях.

У матеріалі порушено тему про екологічний стан країни під час війни, який призводить до втрати природного джерела харчування, зміні поведінки.

Технічний аналіз:

- 2443 символів;
- 2114 без пробілів;
- 385 слів.

Третій матеріал

«Не кожен улюбленець мав змогу залишитися із господарем»

В авторській роботі згадано лабратора з Ірпеня, фото якого стало широко відомим по всій країні. На ньому зображений чоловік, який, ніби прощаючись, прикладає своє чоло до пса, який лежить. Знімок зробив Маркус Ям, кореспондент та фотожурналіст Los Angeles Times.

Інша світлина, яка отримала велику увагу, – це фото кота з обпеченими полум'ям вушками та шерстю. Зображення стало символом жорстокості російської армії, яка нещадно бомбардує міста та села України. Фото в зруйнованому росіянами селі Андріївка на Київщині зробив музикант і волонтер Руслан Горовий.

Технічний аналіз:

- 3000 символів;
- 2585 без пробілів;
- 551 слово.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дар'я Лук'янчук. Як війна вплинула на життя тварин та зоозахист в Україні. Українська правда. 2023. Режим доступу до ресурсу: <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/02/24/253030/>
2. Олег Черниш. Як тварини страждають від війни в Україні. BBC News Україна. 2022. Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60767826.amp>
3. Методичні рекомендації щодо написання аналітичної статті для конкурсу. Режим доступу до ресурсу: <https://freelancehunt.com/blog/mietodichni-riekomendatsiyi-shchodo-napisannia-analitichnoyi-statti-dlia-konkursu/>
4. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво: навчальний посібник / Т.О. Приступенко, Р.В. Радчик, М.К. Василенко [та ін.]; за ред. В.В. Різуна. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2010. 287 с.
5. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / [Ю. М. Бідзіля, І. І. Бабушак, В. Й. Жугай та ін.] ; М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т. Ужгород : Закарпаття, 2007. 221 с.
6. Як визначити цільову аудиторію. Режим доступу до ресурсу: <https://ideadigital.agency/blog/yak-viznachiti-tsilovu-auditoriyu/>
7. Козій В. М. Вплив війни на тваринний світ: аналіз сучасного стану. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Біологія. 2019. № 46. С.139–143.
8. Страждання тварин під час війни. Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв. Режим доступу до ресурсу: https://gdip.com.ua/pages/view/strazhdannya_tvarin_pd_chas_vyni.
9. Курепін В. М. Війна і домашні улюбленці. 2023. С. 25–27.

10. Olexandra Letynska. Домашні тварини під час війни в Україні. Режим доступу до ресурсу: <https://genevasolutions.news/ukraine-stories/>

II. АВТОРСЬКИЙ ДОРОБОК

Матеріал 1

ЯК ЗМІНЮВАЛОСЬ ЖИТТЯ ТВАРИН ПІД ЧАС ВІЙНИ

Війна, безперечно, має нищівний вплив на людство, а також сильно впливає на життя тваринного світу. Під час війни тварини стають непрямыми його учасниками, які вимушені адаптуватись до небезпечного і непередбачуваного середовища. Війна змінює їх поведінку, змушує шукати нові джерела їжі та пристосовуватись до зруйнованих екосистем.

Тема життя тварин під час війни є вкрай важливою. Вивчення змін, які відбуваються в їхньому житті під час воєнних дій, є актуальним і важливим для збереження природи та порятунку різних видів тварин.

За словами заступника директора Департаменту розвитку сільського господарства, Олени Дадус, попередньо відомо про втрати понад 6 тисяч корів, близько 100 тисяч свиней та понад 4,5 мільйонів фермерських птахів.

Кількість риб, які загинули, просто неможливо підрахувати, проте відомо про повністю знищені рибні господарства.

Організації, які спеціалізуються на тваринах-компаньйонах, відзначають, що у тилкових областях кількість котів і собак у притулках збільшилася в середньому на 20-30%, у прифронтових регіонах — на 60%, а в притулках поблизу самої фронтової лінії — навіть на 100%.

Чимало людей, змушених тікати, рятуючись від російських бомб та снарядів, не брали з дому майже нічого, окрім документів, проте виносили на руках великих собак, горнули за пазухою кошенят, тягнули клітки з папугами в евакуаційний потяг. За час війни тварини зіткнулись із серйозними стресовими ситуаціями. Для них сирени, вибухи, постріли та інші гучні звуки були непривичними. Деяким пощастило евакуюватися разом із своїми власниками, тоді як іншим довелося стати свідками або навіть учасниками бойових дій. Більшість тварин не переживали довготривалого перевезення чи надто гучних звуків.

Тварини реагували на небезпеку по-різному. Собаки найчастіше впадали у стрес від гучних звуків, вибухів та звуків сирен, не бажали їсти та контактувати. Для котів найбільш неприємним стало транспортування. Непоодинокими були випадки, коли тварини з переляку вбивали себе або ж втікали з дому. Наприклад, в одному з притулків тварин в Київській області, коли розпочалось бомбардування, гучні вибухи спричинили великий стрес серед них. Вони безладно бігали по своїх клітках, намагаючись втекти від шуму. Левиця травмувала ногу і не могла стояти на ній. Косуля настільки налякалась, що вдарилась об стіну і вбила себе, звернувши шию. Багато собак померли не від спраги або голоду, а через страх, який зробив їх несоціальними і наляканими.

Отже, під час війни життя тварин зазнало значних змін. Багато звірів стали надмірно наляканими та зараз бояться будь-яких звуків, оскільки

асоціюють їх з небезпекою та стражданням, які вони пережили під час вторгнення окупантів. Це показує, що війна має не тільки прямий вплив на людей, але й на всіх інших мешканців планети.

Матеріал 2

ЯК ЗНИЩЕНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ВПЛИВАЄ НА ТВАРИН

Війна завжди має серйозні наслідки для людей, але часто забувається, що вона також дуже сильно впливає на тваринний світ. Конфлікти можуть змінити їхні звички, поведінку та природні середовища.

Один з найбільш очевидних впливів війни на тваринний світ - це знищення природних середовищ. Бомбардування, вибухи і обстріли призводять до руйнування лісів, полів і водойм. Це вимушує тварин шукати нові місця проживання або виживання. Багато видів стають безпритульними і шукають притулку в незвичних середовищах, що призводить до перемішування популяцій і може спричинити зміни в екологічних взаєминах між видами.

Війна може спричинити велику втрату природних джерел харчування для тварин. Забруднення водойм та земель, вирубування лісів і знищення сільськогосподарських угідь можуть призвести до зменшення доступності їжі для багатьох видів. Тварини можуть стикатися з голодом і змушені змінювати свої звички харчування, шукати альтернативні джерела харчування або мігрувати в пошуках їжі.

Стрес, що викликається війною, може призвести до зміни поведінки тварин. Деякі види можуть стати агресивними або змінити свою звичну соціальну структуру. Інші можуть стати більш пильними і побачити людей як потенційну загрозу. Зміна поведінки може мати вплив на розмноження, соціальні взаємодії і виживання видів.

У деяких випадках тварини можуть бути використані безпосередньо у військових діях. Наприклад, собаки можуть бути навчені розмінювати мін і знаходити поранених солдатів. Таке використання тварин ставить їх у небезпеку і може мати довготривалі наслідки для їхнього здоров'я та добробуту.

За 12 місяців війни було зруйновано та пошкоджено близько 200 сільськогосподарських підприємств. Найбільше постраждали фермерські тварини в Донецькій, Луганській, Київській, Сумській, Чернігівській, Запорізькій, Харківській, Херсонській та Миколаївській областях.

Сьогодні не існує дій без наслідків, навіть найменший, крок має велике значення! Відповідно, такий крок у покращенні добробуту тварин та боротьби за їх права має неоціненну користь.

Війна суттєво змінює життя тварин. Вона призводить до знищення середовища, втрати природного джерела харчування, зміни поведінки і використання тварин у військових діях. Ці зміни можуть мати довготривалі наслідки для видів і екологічних систем в цілому. Розуміння впливу війни на тваринний світ є важливим для розвитку стратегій охорони природи та збереження біорізноманіття навіть у військових конфліктах.

Матеріал 3

НЕ КОЖЕН УЛЮБЛЕНЕЦЬ МАВ ЗМОГУ ЗАЛИШИТИСЯ ІЗ ГОСПОДАРЕМ

Війна – це не лише людський конфлікт, але і стан, що має глибокий вплив на життя всього живого навколо нас. Тварини, яким доводиться перебувати в зонах військових дій, також стають жертвами непередбачуваних змін та неабияк страждають від наслідків конфлікту. Їхнє природне середовище змінюється, доступ до ресурсів стає обмеженим, а життя стає небезпечним.

Лабрадор з Ірпеня, фотографія якого після звільнення міста стала широко відомою, мабуть, є найбільш впізнаваною твариною з цього міста. Світові ЗМІ поширили зображення, на якому чоловік, ніби прощаючись, прикладає своє чоло до лежачого пса. Знімок зробив Маркус Ям, кореспондент та фотожурналіст Los Angeles Times. Приблизно через місяць після цього, один з мешканців Ірпеня звернувся до волонтерів. По поверненню додому він знайшов цього лабрадора на своєму подвір'ї в критичному стані з паралізованими ногами. Без допомоги людей лабрадор

міг би померти від голоду, спраги або холоду. Волонтери взяли собаку на догляд і згодом знайшли її власника.

Інша світлина, яка отримала велику увагу, це фото кота з обпеченими полум'ям вушками та шерстю. Зображення стало символом жорстокості російської армії, яка нещадно бомбардує міста та села України. Фото в зруйнованому росіянами селі Андріївка на Київщині зробив музикант і волонтер Руслан Горовий.

Люди, які втікали, намагаючись уникнути російських бомбардувань і артилерійського вогню, забрали зі своїх домівок лише документи та своїх улюбленців у переносках, у той же час інші залишали своїх домашніх улюбленців вдома і цим самим прирікали їх на смерть. Однією з перших та найбільш очевидних змін у житті тварин є втрата житлових місць. Бомбардування і зруйнування інфраструктури призводять до знищення лісів та руйнування домівок тварин.

Військові операції призводять до забруднення водних джерел, знищення рослинності та зниження біорізноманіття загалом. А це у свою чергу впливає на доступність їжі та води для тварин, змушуючи їх шукати альтернативні джерела виживання. Тварини стають потенційними жертвами бомбардувань, обстрілів та збройних сутичок. Часто тварини стають жертвами насильства, яке вчиняється проти них ворогом (підпал будівель, отруєння, вогнепальне поранення). Війна та людська жорстокість призводить до нестерпного страждання та масового вбивства беззахисних тварин. Травми, отримані під час воєнних дій, зазвичай, мають довготривалий ефект на тварин. Реакція на небезпеку може варіюватися залежно від виду тварини, її природних інстинктів і особливостей середовища. Багато тварин відповідають на небезпеку втечею. Деякі тварини можуть використовувати природні або створені людиною укриття для захисту від небезпеки. Вони можуть приховуватися в печерах, норах або інших безпечних місцях. Доволі

часто тварини стають більш обережними, уникають людей та змінюють свій режим активності. Безхатніх чотирилапих після початку воєнного наступу окупанта на вулицях населених пунктів значно побільшало.

Тому вплив війни на тварини не обмежується лише дикою природою. Домашні тварини також страждають від втрати домівок, голодування, травм та стресу. Особливої уваги потребують тварини-біженці, які втікають зі своїми господарями, та тварини, залишені в зоні конфлікту. Щоб впоратися з цими проблемами, потрібні зусилля на різних рівнях: від волонтерської допомоги до міжнародних ініціатив.

ВИСНОВКИ

Мною було створено три матеріали, які об'єднувала одна тема – «Війна і тварини». Інформаційний продукт був розрахований на небайдужу кількість аудиторії, яку цікавить життя тварин в умовах бойових дій.

У представлених матеріалах висвітлюються такі проблеми:

- Як змінюється життя тварин під час знищення середовища, втраті джерел харчування;
- Зміні поведінки тварин та їх використання у військових діях;
- Втрати тварин у сільському господарстві;
- Необхідність збереження біорізноманіття, важливість забезпечення екологічної безпеки, а також потребу в захисті добробуту тварин під час воєнного стану;
- Було згадано організації, які спеціалізуються на тваринах-компаньйонах.

Інформаційний продукт складається з трьох матеріалів: «Як змінювалося життя тварин під час війни»; «Як знищене середовище впливає на тварин»; «Не кожен улюбленець мав змогу залишитися із господарем».

У першому матеріалі розповідається про вплив війни на життя тварин. Як саме ця подія змінює їхню поведінку та змушує шукати нові джерела їжі та пристосовуватися до зруйнованих екосистем. Також згадуються організації, які спеціалізуються на тваринах-компаньйонах та відзначають, що у тилових областях кількість котів і собак у притулках збільшилася в середньому на 20-30%, у прифронтових регіонах — на 60%, а в притулках поблизу самої фронтової лінії — навіть на 100%.

Другий матеріал висвітлює вплив знищеного середовища на поведінку тварин та їх використання у військових діях. Найчастіше це бувають собаки, яких навчають розмінювати міни та знаходити поранених солдатів. Також

не варто забувати, що розуміння екологічних змін має важливе значення для охорони природи й збереження біорізноманіття навіть у військових конфліктах.

Останній матеріал є актуальним через необхідність збереження біорізноманіття, важливість забезпечення екологічної безпеки, а також потребу в захисті добробуту тварин у ситуаціях військових конфліктів.

Цільовою аудиторією інформаційного продукту є українці, які залишилися в Україні та біженці, волонтери та люди, яким не байдуже життя тварин під час бойових дій.